

Referat fra møde den 3. november 2010 i brugerrådet

Mødedeltagere:

LP	Leif Pedersen, Albertslund Kommune
CN	Christian Nejstgaard, Allerød Kommune
ABH	Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
ML	Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KB	Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
GB	Gunnar Brüscher, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
KK	Kirsten Kragh, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
OB	Ole Bertelsen, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
HB	Helle Bomgaard, Friluftsrådet (Danske Handicaporganisationer)
JH	John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
TB	Troels Brandt, Foreningen Naturparkens Venner
PEB	P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
PFN	Per Fox Nielsen, Forsvaret (Terrænkontoret)
JB	Jesper Brodersen, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JPB	Jens Peter Bundgaard, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JJ	Jens Juelstorp, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JSN	Jens Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
KS	Kim Søderlund, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland

Fraværende:

BA Bjarke Abel, Greve Kommune

KS bød velkommen Troels Brandt, som træder ind i rådet i stedet for Richard Pedersen og til Per Fox Nielsen, som afløser Ivan Pedersen.

1 Bemærkninger til referatet fra den 17.3 2010

Ingen bemærkninger

2. Meddelelser

KS meddelte:

- *Miljøministeren har besluttet at sammenlægge Skov- og Naturstyrelsen og By- og Landskabsstyrelsen – og danne Naturstyrelsen pr. 1.1 2011. Naturstyrelsen organiseres i 3 landsdele, som hver ledes af en vicedirektør. Østsjælland er en del af "Landsdel Øst", som har kontorer 8 steder, hvoraf de 6 administrerer arealer. Konkret er SNS-Øresund nedlagt og arealerne overføres til de tidligere SNS-Nordsjælland og SNS-Hovedstaden. Lokalt fortsætter vi med samme arealer, opgaver og bemanning, men skal også indgå i mere tværgående opgaver i landsdelen.*
- *Bagsværd Sø fredningen:* Fredningsnævnet har fredet søen og de nære omgivelser. For os betyder det at skoven mellem Bagsværd Sø og Ved Kobberdammene og Søvej til Frederiksdal Skov også er fredet. Konkret skal: "Skovdriften skal være ekstensiv og drives i pluk-hugst eller henligge som urørt skov. Der skal konsekvent anvendes hjemmehørende træarter

ved fornyelser”. Kort og godt vi kan fortsætte vores naturnære skovdrift – dog uden at måtte plante nåletræer i holme eller som enkelttræer. Der er ikke restriktioner til styring af simple faciliteter som borde og bænke – og der må opstilles telte og campingvogne ved stævner. Krathus er omfattet af fredningen, og der må derfor ikke bygges ud eller opsættes skure (incl. campingvogne) uden fredningsnævnets konkrete forudgående tilladelse. Sagen er ikke endelig idet den skal afgøres af Naturklagenævnet pga erstatningens størrelse (til de private ejere).

- *Miljøministeren* offentliggjorde den 2.2 2009, at han har afsat en pulje på 12 mio. kr. til nye friluftstilbud og nemmere adgang til naturen. Prioriteringen mellem de mange forslag blev afsluttet i marts 2010 og hos os blev der udvalgt 9 projekter. I juni udstedte Finansministeriet et stop for brug af en lang række bevillinger, og herunder også de bevillinger, som skulle finansiere de 9 projekter. Bevillingen bliver overført til 2011 og projekterne forventes færdiggjort i 2011.
- *Parforcejagtvejene som Verdensarv*: Skov- og Naturstyrelsen, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Jagt- og Skovbrugsmuseet har sendt en foreløbig ansøgning den 1.9 2010 til Kulturarvsstyrelsen om optagelse af Parforcejagtvejssystemet i Nordsjælland på UNESCO’s verdensarvsliste. Jagtvejene ligger i Grib Skov, Store Dyrehave, Jægersborg Dyrehave samt Store og Lille Hareskov. Lokalt er Danmarks Naturfond (DN) med, da den ejer selve Syvstjernen ved Skovlystvej/Skovløbervangen – lige uden for skovgården. Styregruppen er i dialog med Kulturarvsstyrelsen om ansøgningen – det er ikke ukompliceret – og styregruppen arbejder på at fremsende den endelige ansøgning inden den 1.9 2011
- *Aktivitetsanlægget i Store Hareskov /træklatring*: Skov- og Naturstyrelsen vurderer fortsat for og imod og vil i første omgang ikke etablere sådanne aktiviteter i styrelsens skove. Men vi reserverer fortsat bøgebevoksningen ved Skovbrynet station til formålet, men sandsynligheden for, at det realiseres, er lille. KB oplyste, at der havde været en god artikel og et læserbrev om klatrebaner i trætoppene i månedstidsskriftet ”Skoven” i september og oktober måned. KS ville undersøge om medlemmerne kunne få en kopi. (Dansk Skovforing efterfølgende har sagt ja til, at medlemmerne får en fotokopi til orientering).
- *Naturcenter ved Hareskoven Station*: Vi er i god dialog med en række fonde om etableringsomkostningerne, og vi har mange kontakter til mulige hovedbrugere, som mod betaling kan bruge faciliteterne. Hovedparten af hovedbrugerne er direkte eller indirekte afhængige af offentlige bevillinger, så det går trægt med at få bindende aftaler om driften, men vi fornemmer stor lyst og tror på, at det lykkes. Derudover har vi været i dialog med DN-Furesø og Hareskov Medborgerforening om centerets placering og Furesø Kommune og DSB/Banedanmark om parkeringsforhold mm ved stationen.
- *Lokale Grønne Partnerskaber*: Ordningen er justeret og forlænget således, at ministeriet nu kan uddele 5 mio.kr om året i årene 2010-2015 og ministeriet yder op til 50% tilskud. Der er ansøgningsfrist 1. januar, 1. maj og 1. september hvert år. Der skal søges til den lokale enhed, som sagsbehandler og sender ansøgningen videre til Haraldsgade til endelig prioritering. Der kan godt opnås støtte til projekter på arealer ejet af Skov- og Naturstyrelsen.
- *Hærværk*: I efteråret 2009 blev madpakkehuset ved Mønter brændt ned og i september 2010 blev bålhytten ved Gederygsmosen brændt ned. Ærgerlige hærværk som sænker vores lyst til at investere i lidt dyrere faciliteter. Vi har endvidere ikke råd til at genopføre de 2 huse.
- *Driftsplanrevision*: Styrelsens nye organisering af driftsplanlægningen og dens standarder er fortsat under revision/udarbejdelse; men jeg forventer fortsat, at vi starter på revisionen i 2011 – men det bliver nok tidligst sidst på året.
- *Forbud mod cykling på Oksbjerg i Vestskoven*: Vi har ikke iværksat det endnu pga. motorvejsbyggeriet i området – men det sker.

3. Fastsættelse af dato for de 2 faste møder i 2011

De to faste møder i 2011 blev fastsat til onsdag den **23. marts** og **onsdag 2. november**, begge gange kl. 14.30. Hvis det er muligt vil rådet foretrække, at mødet den 23.3 afholdes på Fiskebæk Naturskole og den 2.11 på Naturcenter Herstedhøje.

På mødet den 23. marts 2011 fastsættes dato og skov for det offentlige møde.

4. Evaluering af det offentlige møde den 24.8 2010 i Vestskoven

KS: Der var et godt møde med et fint fremmøde, så det har været en succes at flytte mødet til en hverdagsaften. Vi fik mange gode råd, som vi lader os inspirere af i det daglige. Konkret har vi siden set på vores ressourcer og vi har således renoveret legepladsen / er i gang med at renovere legepladsen. Vi håber, så på at vi i 2011 kommer videre med en revision af legemulighederne i skoven og får udgivet en ny "elektronisk" folder om disse – dette skal sikre at den tilgængelige folder er ajourført. Vi går i gang med at sætte skovlegepladsen i stand her i november 2010. Vi modtog også efter mødet forslag til ønsker om bomme til fastbinding af heste, og de vil også blive sat op i løbet af de kommende måneder. Tilplantningen af Hede Enge arealerne vil ske i foråret 2012 på baggrund af den plan vi drøftede på mødet.

Der var enighed blandt medlemmerne om, at det havde været et spændende møde med et fint fremmøde, og at vores næste offentlige møde skal afholdes på en hverdagsaften.

5. Drøftelse af ny affaldspolitik for enhedens skove.

KS henviste til det udsendte bilag, som er vedhæftet referatet.

Brugerrådets medlemmer kunne tilslutte sig, at enheden fjerner skraldespandene, som foreslået i notatet - både ud fra et politisk synspunkt (man skal rydde op efter sig selv i naturen) og ud fra et ressourcemæssigt synspunkt (det giver flere ressourcer til vedligeholdelse og naturpleje). Brugerrådet ville gerne drøfte effekterne om et års tid. Det blev påpeget, at vi også kunne argumentere med, at det sikrer en bedre sortering af affaldet, at borgerne tager det med hjem og sorterer det korrekt.

KB fortalte at forslaget svarer til Allerød Kommunes politik gennem mange år for kommunens grønne områder, og at det derfor også burde fungere i praksis.

KS konkluderede, at enheden vil effektuere forslaget snarest og sørge for god information om ændringerne, så skovgæsterne – navnlig de overnattende – bliver klar over at de skal pakke, så de kan tage deres affald med hjem igen.

6. Brug af lys om aftenen i skoven

ABH havde sat punktet på dagsordenen. Det handler om MTB-rytterne og løbernes brug af skarpe lygter. Det er generende, hvis man er på en tur for at opleve mørket. Der skal ikke ret meget lys til før man er blændet og sat meget tilbage i tilvænningsperioden til mørket. Det fremgik af drøftelsen i Miljørådsmødet i Furesø Kommune at der er stor modstand mod MTB-cykler i Hareskovene og ikke mindst, når det foregår med skarpe lygter efter solnedgang. Kan det reguleres?

KS: Det er Skov- og Naturstyrelsens opfattelse, at i henhold til gældende regler er pandelamper og lommelygter tilladte i de offentlige skove. Som bilag vedlægges et notat om sagen.

Punktet gav anledning til en livlig drøftelse af forstyrrelse af dyrelivet, om forstyrrelse af andre skovgæster, der søger skovens mørke om aftenen, og om der er behov for mere viden.

Da der ikke foreligger viden om dyrenes reaktion på natteaktivitet med nutidens stærke lys fremsatte ABH og andre af brugerrådets medlemmer ønske om at få gennemført en analyse af dyrenes reaktion på de stærke pandelamper. En sådan analyse skal omfatte såvel pattedyr som fugle.

KS konkluderede, at styrelsen via sit notat har redegjort for lovligheden af lys om natten og at medlemmerne og deres organisationer så hver især må gå videre med emnet efter egen lyst.

7. Findes der en politik for stilleområder i statens skove?

ABH havde sat punktet på dagsordenen for at få den information, som et svar på spørgsmålet vil give.

KS: Vores B-skovsbegreb er en form for udmøntning af stilleområder i statens skove, idet vi har som udgangspunkt siger nej til organiserede aktiviteter. Men vi kan som bekendt ikke forhindre, at store grupper holder skovtur i en B-skov. Skov- og Naturstyrelsen har igangsat et arbejde med zonerings af arealerne som afløsning eller modernisering af B-skovene. I vil høre mere om dette og blive inddraget, når det skal ”rulles ud”.

8. Sikring af gamle evighedstræer

ABH: DN er fortalere for, at mange træer afsættes som evighedstræer (til naturlig ældning og henfald) og at de mærkes, så de ikke går i glemmebogen. Jeg kan henvise til svenske metoder, hvor visse kommuner (fx Lund) mærker træer med et lille metalskilt, Tyskland gør noget lignende med deres ”naturdenkmal”/naturmindesmærketræer. Udover den fysiske mærkning, skal træerne også lægges ind i skovens elektroniske kortsystem. Der skal lægges mange flere evighedstræer ud end man forventer har overlevet til om 500 år. Derfor vil jeg gerne have disse træer ind i driftsplanen. Dertil kommer sikring af plejen af de gamle træer. Hvis de skal have mulighed for at blive rigtig gamle, så skal der være lys og luft omkring dem. De gamle træer skal markeres klart på driftskortene. Derudover vil jeg gerne, at evighedstræer, som evt. må fældes/beskæres af sikkerhedsmæssige grunde, bliver liggende i nærområdet. Der er et vist frafald, hvorfor der netop skal udpeges langt flere træer end dem man gerne vil se om 500 år. Det handler om fremtidsplanlægning.

KS: I forbindelse med certificeringen af Skov- og Naturstyrelsens skovdrift, har vi naturligvis drøftet dette emne. Det er vores og certificeringsmyndighedens vurdering, at de gamle træer er tilstrækkeligt beskyttede gennem vores generelle retningslinier, vores instruks af medarbejdere, efteruddannelse og at dette i virkeligheden sikrer en bedre beskyttelse end en registrering. I praksis er der ikke konstateret problemer med at passe på de gamle træer.

Kort og godt gør vi jo følgende:

- Vi bevarer mindst 3-5 træer pr. ha til naturligt henfald
- Sikringen af gamle træer indgår i vores retningslinier for skovdrift, instruktion, efteruddannelse, interne kvalitetskrav mv.
- Det vil være en uoverkommelig opgave at afmærke og vedligeholde et register med op mod ½ mio. enkeltræer
- Skovningen i gamle bevoksninger sker efter konkret vurdering og udvisning.

ABH gjorde opmærksom på, at hun ikke ønskede "alle træerne til naturlig henfald" registreret som evighedstræer, men at hun foreslår, at vi udpeger og via driftsplanen sikrer et pænt antal evigheds-træer til at blive nye gamle djævleeege og grenadeer.

KS gjorde opmærksom på, at vi jo i praksis har gamle navngivne og unavngivne egetræer som er evighedstræer i praksis, samt at han havde noteret sig forslaget og ville tage det med i styrelsens interne drøftelser.

9. Høringen omkring Natura2000 planerne

GB havde sat punktet på dagsordenen for at høre om der er muligheder for at støtte hinanden.

KS: Processen er således, at Miljøcentrene den 4. oktober 2010 sendte deres udkast til planer i offentlig høring. Efter udløbet af den 6 måneder offentlige høring færdiggøres planerne og derefter skal kommunerne og styrelsen udarbejde handlingsplaner til sikring af at målene nås. Skov- og Naturstyrelsen har (ligesom Forsvarsministeriet) valgt selv at udarbejde handlingsplanerne for egne arealer.

10. Status for Mølleåprojektet

KS orienterede:

Delprojekt: Rent vand i Mølleåsystemet:

Der arbejdes på en VVM for projekt "Rent vand i systemet". VVM skal belyse de natur- og miljømæssige forhold for projektet, og det er Miljøcenter Roskilde, der er VVM myndighed. Carl Bro og DHI er rådgivere på opgaven. Rudersdal Kommune samt Renseanlæg Lundtofte står for forholdene omkring de miljøfremmede stoffer. De berørte parter indgår i et tæt samarbejde omkring VVM'en. Det forventes, at der snart offentliggøres en idefase i forbindelse med VVM'en. EU har accepteret at projektet forlænges et år således, at det påregnes at være færdiggjort den 1. juli 2012.

Delprojekt: Natura2000 og naturpleje i Mølleåsystemet:

Stort set alle de planlagte plejetiltag med bl.a. rydninger er færdiggjort, der er således i 2010 gennemført omfattende rydninger i Vaserne og Ravnholm samt mindre rydninger i Farum Sortmose i Furesø Kommune. Der mangler dog stadig rydning i en del af Farum Sortmose beliggende i Egedal Kommune samt lidt rydning af genopvækst i Ravnholm. Der har været stor tilfredshed med de gennemførte tiltag hos en lang række borgere og organisationer.

Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med områderne: Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden.

Detailprojekteringen for Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden samt Rudeskov er gennemført og myndighedsbehandlingen pågår pt. Arbejdet var planlagt gennemført i efteråret 2010, men dels er myndighedsbehandlingen ikke afsluttet, idet der i Hestetangs Å /Vassingrødløbet pågår en VVM screening og dels har der været mangel på ressourser både økonomisk og personalemæssigt til at gennemføre opgaven i 2010. Projekterne forventes gennemført i løbet af 2011. Der er dog i 2010 etableret et 1 ha vådområdet Rævemosen i Rudeskov - et af de planlagt vådområder i Rudeskov.

11. Status for skovrejsningen

KS orienterede:

- *Himmelev Skov*: Vi er færdige med indretningen af de 141 ha, som vi ejer og udgav i april 2010 en revideret folder om skoven og projektet.
- *Gulddysse Skov*: Ingen nye erhvervelser. Vi markerer skovens 10 års fødselsdag søndag den 29. maj 2011.
- *Sperrestrup Skov*: Intet nyt.
- *Solhøj Fæled*: Intet nyt.
- *Tune Skov*: Skoven forventes indviet tirsdag den 12. april 2011 kl 9.30. De første 35 ha vil blive tilplantet i løbet af april 2011. Folder om skoven og projektet forventes udgivet ved indvielsen.
- *Greve Skov*: Vi har overtaget 61 ha som tilplantes i løbet af 2011 og 2012. Folderen planlægges revideret i 2012.
- *Hørup skove*: Ingen nye erhvervelser.
- *Kildebrønde Skov*: Ingen erhvervelser.
- *Vestskoven*: Tilplantning af erstatningsskoven for motorvejen planlægges gennemført i foråret 2012 i henhold til vores drøftelser på mødet den 24.8 2010.

Jordfordelingen til erhvervelse af jord til de 4 sydlige skove fortsætter og vi forventer at det resulterer i at mere jord erhverves i løbet af 2011.

12. Eventuelt

Ingen punkter.

Bilag til punkt 5

Ny affaldspolitik skal sikre ressourcer til bedre naturpleje og vedligeholdelse af faciliteter og stier

Vi har gennem de sidste mange år haft vanskeligheder med at skaffe ressourcer (penge og/eller mandskab) til naturpleje og vedligeholdelse af vores faciliteter og stier.

Der er ikke meget i krystalkuglen, som antyder at vi i de kommende år får flere ressourcer til området. Vi forsøger løbende at inddrage borgerne i opgaveløsningen; det lykkes nogen steder og pletvist; men løsningen findes næppe her.

Til gengæld bruger vi rigtig mange ressourcer på affald. På SNS-Østsjælland bruger vi skønsmæssigt 1,2 mio. kr årligt på håndtering af affald (affaldsstativer, tømning af skraldespande, opsamling af ulovligt henkastet affald, afhentning/tømning af containere mv.). Heraf udgør skovarbejderlønnen omkring 0,8 mio. kr. Skønvist forårsages op mod halvdelen af omkostningerne af ulovligt henkastet affald, så samlet set er besparelses/omprioriteringspotentiallet nok omkring 0,5 mio. kr. forudsat, at skovgæsterne tager al deres affald med ud af skoven ud fra parolen: ”Det man kan have med ud, kan man også bære med hjem”. Derved yder alle skovgæsterne indirekte et bidrag til naturplejen og vedligeholdelsen af faciliteterne. I praksis vil vi fjerne alle affaldsstativer fra P-pladser, bål- og lejrpladser osv.

Vi er klar over at det er en serviceforringelse; men omvendt så er den forklarlig og alle kan yde deres bidrag. Vi vil naturligvis fortsat afsætte ressourcer til at samle ulovlig henkastet affald ind. Vi er klar over at del skovgæster vil opgive at samle affald op efter andre skovgæster på deres tur rundt i skoven, fordi de nu ikke kan lægge affaldet i en skraldespand ved en P-plads; og det er med i ”regnestykket”.

Vi vil informere om ændringerne i facilitetsbeskrivelsen i ”ud-i-naturen” samt ved booking af lejrpladserne, således at de faste skovgæster ikke bliver overrasket over, at de nu også skal pakke til at have affaldet med hjem igen.

Vi vil naturligvis følge udviklingen og prioritere, at vores arealer fremtræder pæne og uden affald. Affaldsindsamling vil fortsat have høj prioritet, ikke mindst fordi det er vores erfaring, at borgerne er tilbageholdende med at smide affald et rent sted; men er der en bunke affald eller en fuld affaldsspand så synes nogen at det er i orden at sætte affald ved siden af.

Bakker brugerrådets medlemmer op om dette forslag til omprioritering?

Kim Søderlund

Notat om lovligheden af brug af pandelamper

SKOV- OG NATURSTYRELSEN
Natur- og formidling
J.nr. SNS-4510-00018
Ref.LBP
Den 28. oktober 2010

Adgangsbekendtgørelsen (bek.1314 20.november 2006) indfører et forbud (§28, nr. 10) mod at "benytte metaldetektorer m.v., projektører eller andet stærkt lys." i naturen.

Bestemmelsen indgår ikke direkte i hverken naturfredningsloven eller efterfølgeren naturbeskyttelsesloven.

Den er første gang kommet ind i adgangsbestemmelserne/Adgangsbekendtgørelsen gennem Landbrugsministeriets bekendtgørelse om almenhedens adgang til offentligt ejede skove (Bek.nr. 123 af 19. april 1972) som (§ 13, stk 3): "Benyttelse af stærkt lys (projektører) må uden skovbestyrelsens tilladelse kun benyttes ved færdsel ad skovvej og stier og kun til belysning af den vejbane, der befærdes." I bek. 373 af 15.aug.1979 er dette formuleret som et forbud mod at (§ 5, stk.3): "benytte transportable radioer, grammofoner, støjende båndoptagere, musikinstrumenter og lignende samt benytte projektører". I næste udgave af bestemmelserne (bek. 574 af 25.juni 1992, § 28, nr.10) er der anvendt den nugældende formulering.

Såfremt bestemmelsen ville skulle indebære et forbud mod pandelamper, vil det naturligt også indebære et forbud mod at gå med lommelygter. Disse har typisk samme lysstyrke som en pandelampe. Hvis bestemmelsen derfor indebærer et forbud mod pandelampe, men ikke mod lommelygter, ville det få den konsekvens, at en cyklist ikke må bruge en pandelampe på cykelstierne, mens en gående må gå rundt med en lommelygte inde i skovens bevoksninger. Det hænger ikke sammen, hvis argumentationen er hensynet til lys i skoven om natten.

Der er heller ikke noget i forbindelse med forarbejderne til naturbeskyttelsesloven eller til adgangsbekendtgørelsen, som peger på et forbud mod pandelamper og/eller lygter i offentlige skove eller, at der med adgangsbekendtgørelsen er tænkt at skulle ske en inddæmning i befolkningens hidtidige brug (dvs. som reglerne indtil 1992) af naturen.

Miljøministeren fremsendte herudover i forbindelse med Folketingets drøftelser af forslaget til naturfredningslovens afløser (naturbeskyttelsesloven) et notat til Miljø- og Planlægningsudvalget (bilag til spørgsmål nr. 2, d. 20.november 1991), hvori det fastslås, at "Reglerne om offentlighedens adgang til offentligt ejede arealer agtes videreført i kommende bekendtgørelse med hjemmel i naturbeskyttelsesloven.", idet der med "reglerne" sigtes til bestemmelserne i forannævnte bek. 373 af 15.aug.1979.

Af de forannævnte grunde og med den sidestilling, der er i Adgangsbekendtgørelsen mellem "projektører eller andet stærkt lys", så er det vores klare opfattelse, at pandelamper (og lommelygter) er tilladte.

Det bemærkes, at bestemmelsen alene har konsekvens i offentligt ejede skove. I privatejede skove må man kun færdes i dagtimerne, og her er brug pandelamper/lygter i sagens natur oftest irrelevant.

Lars Bendix Poulsen